

Lausunto

15.04.2020

Asia: VN/8406/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta: Hallituksen esitys liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaa koskevaan lainsäädäntöön tehtävistä väliaikaisista muutoksista poikkeusolojen vuoksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään; Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausuntomme hallituksen esityksestä eduskunnalle liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaa koskevaan lainsäädäntöön tehtävistä väliaikaisista muutoksista poikkeusolojen vuoksi.

Ajokorttilakiin ja lakiin liikenteen palveluista ehdotetut muutokset ovat kannatettavia ja perusteltuja vallitsevassa poikkeustilanteessa.

Ajoneuvolakiin ehdotettu määräaikaikatsastukseen liittyvää lyhytaikainen katsastusvelvollisuuden lykkääminen on sen sijaan ongelmallinen lakiehdotus, jolla olisi pitkäaikaisia katsastustoimintaa haittaavia seurausvaikutuksia. Katsastusajankohtaan on ehdotettu poikkeusta, joka koskisi ajoneuvoja, joiden viimeinen katsastuspäivä on 16.3.–15.6.2020. Näiden ajoneuvojen liikennekäyttö olisi sallittua 31.8.2020 asti, myös niissä tapauksissa, joissa ajoneuvo on hylätty katsastuksessa.

Katsastustapahtumassa lähikontaktit ovat vähäisiä, ja tartuntariski on verrattain pieni verrattuna moniin muihin välttämättömänä pidettäviin toimintoihin. Katsastustoimiala on reagoinut koronaepidemiaan muun muassa tehostetulla siivouksella ja lähikontaktien välttämällä katsastuspalvelujen tarjonnassa. Monet katsastustoimipaikat ja autohuollot tarjoavat ajoneuvojen katsastukseen nouto- ja palautuspalvelua, jolloin omistajan ei ole välttämätöntä itse osallistua katsastustapahtumaan. Koronapandemian liikkumisrajoituksia on jo osin aloitettu purkamaan, joten katsastusvelvollisuuden ajallinen siirtäminen laissa ehdotetulla tavalla ei ole perusteltavissa yksinomaan liikkumisen rajoittamisen näkökulmasta.

Lakimuutoksen seurauksena kotitaloudet ja autoja omistavat yritykset siirtäisivät katsastuksen lain voimassaolon päättymisen jälkeiseen aikaan. Vaikka lainsäädäntö ei kiellä katsastustoimintaa, esitetty muutos hyvin suurella varmuudella johtaa käytännössä katsastustoimipaikkojen tilapäiseen sulkemiseen ja henkilöstön lomautuksiin. Tämä on seurausta siitä, että luopuminen määräaikaikatsastusvelvollisuudesta kriisiaikana ehdotetulla tavalla aiheuttaa katsastusyrityksille merkittäviä taloudellisia haasteita asiakasmäärän vähentyessä.

Esitetyllä lyhytaikaisella lakimuutoksella olisi pysyviä muutoksia katsastus- ja korjaamoalan töiden jakautumiseen eri vuodenajoille. Lakimuutos siirtäisi katsastuksia entistä enemmän kesäaikaan, joka jo nyt on katsastusyritysten toiminnan kannalta haasteellista aikaa. Katsastuksissa hylätyistä autoista tulisi jatkossakin muodostumaan korjaamoolalle merkittävä vuosittainen korjaussuma elo-syyskuun taitteeseen ja vastaavasti maalis-kesäkuun kysyntä hiljentyisi merkittävästi.

Esitetyn muutoksen seurauksena suurella todennäköisyydellä tapahtuva toimipaikkojen sulkeminen aiheuttaisi ongelmia monivaiheisesti rakennettaville uusille ajoneuvoille vaadittavaan yksittäishyväksyntään, jota edellytetään uuden ajoneuvon rekisteröimiseksi. Suuri osa uusista käyttöön otettavista raskaan kaluston ajoneuvoyhdistelmistä on yksittäishyväksyttäviä. Lisäksi ongelma koskee monivaiheisesti hyväksyttäviä M1- ja N1-luokan tilataksia, pakettiautoja ja linja-autoja.

Huoltovarmuuden turvaamiseksi uusien ajoneuvojen pääsy markkinoille tulisi olla mahdollisimman sujuvaa. Mikäli katsastustoimipaikkaverkosto harvenee ja katsastushenkilökunta on lomautettuna, elinkeinoelämälle tärkeät yksittäishyväksyntään ja muutuskatsastuksiin liittyvät palvelut vaarantuvat.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään; Lakiehdotukset

Koska katsastuspalveluissa lähikontaktien määrä on pieni ja katsastuspalveluja tarjotaan jo nykyisin yleisesti nouto- ja palautuspalveluina, katsastusvelvoitteen siirtäminen ei ole perusteltua.

Mikäli katsastusvelvollisuuden siirtäminen tästä huolimatta toteutetaan, sen voimassaolon tulisi olla merkittävästi lyhyempi siten, että se koskisi ainoastaan ajoneuvoja, joiden katsastuspäivä on 16.3.–15.5. ja näiden ajoneuvojen liikennekäyttö olisi sallittua vain 30.6. asti.

Lain perusteluissa ja vaikutusten arvioinnissa tulisi asettaa tavoitteeksi, että katsastustoimialalle luodaan mahdollisuudet tarjota haastavasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta katsastuspalveluja siten, että yksittäishyväksynät ja muutuskatsastukset voitaisiin tehdä myös vallitsevassa poikkeustilanteessa. Tämä saattaa edellyttää tukitoimenpiteitä, jotta riittävällä suurella osalla katsastustoimipaikoista on taloudellisia edellytyksiä jatkaa toimintaa määräaikaikatsastusten huomattavasta vähenemisestä huolimatta.

Lain toteutuksessa tulisi lisäksi varmistaa, että laki ei johda väärinkäytöksiin, jossa huonokuntoisia ajoneuvoja otettaisiin liikennekäyttöön poikkeustilan varjolla. Näin saattaisi tapahtua esimerkiksi siten, että tieliikennekelvoton ajoneuvo viedään poikkeuslain voimassaolon aikana katsastettavaksi ja katsastuksessa hylätyllä ajoneuvolla ajetaan lain salliman ajan elokuun loppuun asti, jolloin heikkokuntoisten ns. kesäautojen käyttö lisääntyisi.

Kalenoja Hanna
Autotuojat ja -teollisuus ry ja Autoalan Keskusliitto ry